

Ю.О. Шевцов, Дніпропетровський національний університет

БАНКІВСЬКА КОНКУРЕНЦІЯ ЯК ФОРМА ПРОЯВУ РИНКОВИХ ВІДНОСИН НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

У рамках виявлення методологічних основ трансформації виробничих відносин в Україні щодо конкуренції як форми виробничих відносин у ринкових умовах необхідно визначити пріоритетність різних напрямків удосконалення механізму регулювання всіх складових державної економічної політики, особливо інвестиційної, грошово-кредитної та фіскальної. Особливо це стосується фінансового сектора економіки, трансформаційно-реконструктивні процеси якого мають відбуватися випереджаючими темпами стосовно аналогічних процесів реальної економіки.

У загальному розумінні конкуренцію можна визначити як суперництво ринкових суб'єктів, зацікавлених у досягненні однієї і тієї ж мети, тому необхідно постійно підтримувати створений банком образ універсального банку з широким спектром різноманітних послуг населенню і індивідуальним підходом до клієнта.

У сучасному світі відбувається значний розвиток та ускладнення форм конкуренції між фінансовими посередниками через зростання їхньої кількості, розширення спектра послуг, стрімкого розвитку технологій, завдяки чому конкуренція переростає з цінової в нецінову.

Характер конкуренції в будь-якій сфері діяльності визначається множиною факторів, які формують “сили конкуренції”. Існує класична “концепція п'яти сил конкуренції”, розроблена М. Портером. У ній визначаються 5 рушійних сил, а саме: суперництво між наявними конкурентами; вплив конкурентів та їх здатність торгуватися; вплив постачальників та їх здатність торгуватися; загроза появи нових конкурентів; загроза з боку товарів-субститутів.

Потенційними конкурентами банків є достатньо широке коло економічних суб'єктів, які надають однотипні послуги клієнтам. Для того, щоб зберегти своє становище, банківські установи мають постійно впроваджувати інноваційні методи конкурентної боротьби. Найбільш загрозливою сьогодні як на міжнародному, так і національному ринках виявляється конкуренція з небанківськими фінансово-кредитними установами, які останнім часом набувають все більшого розвитку.

Визначення переліку основних учасників та посередників ринків-сегментів фінансового та реального секторів економіки має бути

одним із вирішальних факторів та етапів аналітичної, діагностичної та прогнозованої функції. Наявність ризиків різних видів діяльності, необхідність їх розмежування та розподілу мають враховуватися у формах та методах регулювання діяльності взаємодії різних секторів економіки. Це має бути основою формування стратегій розвитку банків і банківської системи.

Значення кожної з п'яти сил змінюється залежно від окремої галузі, ринку, його сегмента і визначає у кінцевому підсумку загальну галузеву прибутковість. Єдиною умовою практичного застосування цієї концепції є наявність конкурентного ринку, відносини на якому формуються під впливом об'єктивних ринкових чинників. Це є підставою для того, щоб взяти цей підхід за методологічну основу оцінки банківської конкуренції. Кількісні значення окремих складових оцінки постійно змінюються. Характерними кількісними ознаками, майже індикативними, мають проявлятися перехідні етапи між стадіями життєвого циклу розвитку ринку в цілому та його окремих сегментів.

Шевцов, Ю.О. Банківська конкуренція як форма прояву ринкових відносин на фінансовому ринку [Текст] / Ю.О. Шевцов // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XII Всеукраїнської науково-практичної конференції (12-13 листопада 2009 р.) : у 2-х т. – Суми : УАБС НБУ, 2009. – Т. 2. – С. 103-104.